

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

**“SIVILIZATSIYALAR CHORRAHASIDAGI O'LKA:
MARKAZIY OSIYO TARIXINING YANGI TADQIQOT
YO'NALISHLARI VA METODOLOGIK YONDASHUVLAR”
MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY ANJUMAN
MATERIALLAR TO'PLAMI**

15-16-MAY
2026-YIL

GULISTON
2026

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

**«SIVILIZATSIYALAR
CHORRAHASIDAGI O‘LKA:
MARKAZIY OSIYO TARIXINING YANGI
TADQIQOT YO‘NALISHLARI VA
METODOLOGIK YONDASHUVLAR»**

**MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY ANJUMAN
MATERIALLARI**

(15-16-may, 2026-yil)

УДК:1
ББК:87
Т-19

«Sivilizatsiyalar chorrahasidagi o'lka: Markaziy Osiyo tarixining yangi tadqiqot yo'nalishlari va metodologik yondashuvlar» mavzusidagi xalqaro ilmiy anjumani materiallari. –Guliston: Universitet, 2026. -399 bet.

To'plamga O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining Mahkamasining 2026-yil 16-yanvardagi 11-son buyrug'i bilan tasdiqlangan «O'zbekiston Respublikasida 2026 yilda Xalqaro miqyosda o'tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik anjumanlar rejasi» asosida **«Sivilizatsiyalar chorrahasidagi o'lka: Markaziy Osiyo tarixining yangi tadqiqot yo'nalishlari va metodologik yondashuvlar»** mavzusidagi ilmiy anjuman materiallari kiritilgan.

Mas'ul muharrirlar: prof. M.T.Xodiyev, prof. Z.R.Ishanxodjayeva.

Taqrizchilar: prof. F.E.Toshboyev, prof. Q.O.Almanov, prof. S.S.Qudratov.

Tahrir hay'ati: U.Mavlyanov, O.Ayupov, Q.Abdushukurov, O.Nazarov, D.Sangirova, N.Mirzayeva, A.Sulaymanov, D.Qudratov, Sh.Ma'rufov, R.Ne'matov, I.Rayimjonov, D.Aliboyev, A.Abdumatov, S.Galiyev.

УДК:1
ББК:87

© **«Sivilizatsiyalar chorrahasidagi o'lka: Markaziy Osiyo tarixining yangi tadqiqot yo'nalishlari va metodologik yondashuvlar»** mavzusidagi xalqaro ilmiy anjumani materiallari.

© Guliston davlat universiteti, 2026.

- minoralar va kuzatuv burjlari
- darvoza tizimlari
- ichki himoya yo'laklari

Mazkur elementlar o'zaro uyg'un holda joylashtirilib, qal'aning mudofaa samaradorligini oshirgan. Ayniqsa, minoralar orqali atrof hududni kuzatish va tezkor harbiy choralar ko'rish imkoniyati yaratilgan.

Ustrushona hududidagi yirik arxeologik yodgorliklar orasida Qal'ai Qahqaha alohida ajralib turadi. Ushbu qal'a baland hududda joylashgani sababli tabiiy himoya imkoniyatlariga ega bo'lgan. Uning devorlari paxsadan qurilib, qalinligi va mustahkamligi bilan ajralib turadi. Qal'a devorlari bo'ylab joylashtirilgan minoralar esa mudofaa tizimini yanada kuchaytirgan.

Yana bir muhandislik sohasini na'munasi bo'lgan yodgorlik Bunjikat esa, Ustrushonaning muhim siyosiy va madaniy markazlaridan biri sifatida shakllangan. Arxeologiya ma'lumotlarga ko'ra, shahar bir necha qismdan iborat bo'lib, mustahkam devorlar bilan o'ralgan. Unda mudofaa devorlari minoralar bilan mustahkamlangan bo'lib, bu holat shaharni himoya qilish bilan birga, atrof hududlarni nazorat qilish imkonini ham bergan. Bunjikat shaharsozlik nuqtai nazaridan ilk o'rta asrlar davri shaharsozlik madaniyatining yorqin namunasi hisoblanadi.

Ilk o'rta asrlar arab geograflari va sayyohlarni estaliklarida va asarlarida keltirilgan ma'lumotlar orqali shuni ham bilishimiz mumkin-ki, bugungi kunda Ustrushonadagi qal'a va istehkomlar faqat harbiy vazifani bajarmagan. Ular bir vaqtning o'zida:

- siyosiy boshqaruv markazi
- aholi uchun himoya maskani
- savdo yo'llarini nazorat qiluvchi nuqta sifatida ham faoliyat yuritgan.

Bu holat Ustrushonada mudofaa arxitekturasini va shaharsozlik o'zaro uzviy bog'liqligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, hududning Buyuk ipak yo'li tizimidagi o'rni mudofaa inshootlarining rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatgan. Savdo yo'llarining xavfsizligini ta'minlash zarurati qal'alar va istehkomlarning strategik ahamiyatini yanada oshirgan.

Yozma va arxeologiya tadqiqotlarini tahlillar shuni ko'rsatadiki, ilk o'rta asrlar davrida Ustrushona hududida mudofaa arxitekturasini yuqori darajada rivojlangan. Qal'a va istehkomlar qurilishida tabiiy-geografik sharoitdan samarali foydalanish, mustahkam materiallarni qo'llash hamda murakkab muhandislik yechimlarini tatbiq etish kuzatiladi. Ushbu inshootlar nafaqat harbiy himoya vositasi, balki siyosiy va iqtisodiy hayotning muhim markazi sifatida ham xizmat qilgan. Ustrushona mudofaa inshootlari Markaziy Osiyo xalqlarining qadimiy qurilish tajribasi va muhandislik bilimlari yuqori darajada bo'lganidan dalolat beradi.

Adabiyotlar.

1. Пардаев М.Х., Тўйчибоев Б.Б. Уструшона қадимда ва илк ўрта асрларда (ёзма ва археологик манбалар асосида). -Тошкент: Fan va texnologiyalar 2017.
2. Кудратов С.С. Археология. -Гулистон: 2022. -180 б.

ҚУЙИ ЗАРАФШОН ВОҲАСИ ИРРИГАЦИЯ ТАРИХИ ТАДҚИҚОТЛАРИДА А. Р. МУҲАММАДЖОНОВ ҚАРАШЛАРИ

А. Абдуматов – ГулДУ

Академик Абдулаҳад Раҳимжонович Муҳаммаджонов Ўзбекистонда ирригация тарихи, археология ва тарихий география соҳаларида самарали фаолият олиб борган йирик олимлардан бири ҳисобланади. Унинг илмий фаолиятида Қуйи Зарафшон воҳасининг суғорилиш тарихи, қадимги деҳқончилик маданияти ва сув хўжалиги тизимларини тадқиқ этиш масалалари алоҳида ўрин эгаллайди. Олимнинг мазкур соҳадаги қарашлари археологик материаллар, ёзма манбалар, архив ҳужжатлари ҳамда дала тадқиқотлари асосида шакллانганлиги билан аҳамиятлидир.

А.Р.Муҳаммаджоновнинг ирригация тарихи соҳасидаги илмий қарашлари, аввало, устози академик Яҳё Ғуломов таъсирида шакллانган. У Моҳандарё археологик экспедицияси таркибида иштирок этиб, Қуйи Зарафшон ҳудудидаги қадимги суғориш тармоқлари, каналлар

ва аҳоли манзилгоҳларини ўрганиш ишларида фаол қатнашган. Экспедиция давомида йиғилган археологик ва топографик материаллар кейинчалик олимнинг «Қуйи Зарафшон водийсининг суғорилиш тарихи (қадимги замондан XX аср бошларигача)» номли фундаментал асари учун муҳим манба бўлиб хизмат қилди.

Олимнинг фикрича, Қуйи Зарафшон воҳасининг тараққиёти бевосита ирригация тизимларининг ривожланиши билан боғлиқ бўлган. У Бухоро воҳаси тарихини «сув учун олиб борилган кураш тарихи» сифатида баҳолайди. Муҳаммаджонов тадқиқотларида воҳадаги қадимги магистрал каналлар - Шаҳруд, Ромитанруд, Шофирконруд, Харконруд каби сув тармоқларининг пайдо бўлиши, уларнинг иқтисодий ва ижтимоий ҳаётдаги аҳамияти илмий жиҳатдан таҳлил қилинган.

А.Р.Муҳаммаджонов ирригация тарихини ўрганишда фақат археологик далиллар билан чекланиб қолмасдан, ўрта аср ёзма манбаларини ҳам кенг жалб этган. Хусусан, Наршахийнинг «Тарихи Бухоро», Насафийнинг «Қандия», Ҳофиз Таниш Бухорийнинг «Абдуллонома», Мирзо Бадёнинг «Мажмаъ ал-арқом» каби асарларидаги маълумотлар таҳлил қилиниб, Бухоро воҳасидаги сув хўжалиги тизими ва ирригация бошқаруви ҳақида муҳим хулосалар чиқарилган. Олим суғориш ишларини ташкил этувчи мансаблар -мироб, амин-об, панжабеги, жуйбон каби атамаларнинг мазмун-моҳиятини тарихий манбалар асосида изоҳлаб берган.

Муҳаммаджонов қарашларининг муҳим жиҳатларидан бири ирригацион терминологияни тадқиқ этиш билан боғлиқдир. Олим Зарафшон водийсида қўлланилган «руд», «жуй», «шаҳжуй», «обпарта», «нимжуй», «лабаки», «қўш пули» каби атамаларнинг тарихий ва лисоний хусусиятларини таҳлил қилиб, уларнинг қадимги сув хўжалиги тизимидаги ўрнини кўрсатиб берган. Бу эса нафақат ирригация тарихини, балки халқнинг ижтимоий-иқтисодий муносабатлари ва тил тарихини ўрганишда ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Олимнинг тадқиқотларида Қуйи Зарафшон ҳудудидаги суғориш тизимларининг табиий-географик омиллар билан боғлиқлигига ҳам катта эътибор қаратилган. У Зарафшон дарёсининг қадимги ўзанлари, сув тақсимооти, қуриб қолган каналлар ва сув омборларини археологик ҳамда геоморфологик материаллар асосида қайта тиклашга ҳаракат қилган. Бу йўналишдаги тадқиқотлар Ўзбекистонда тарихий ирригация географиясини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

А.Р.Муҳаммаджоновнинг илмий қарашлари кейинги тадқиқотчилар учун ҳам муҳим назарий асос вазифасини ўтади. Олимнинг ирригация тарихи соҳасидаги тадқиқотлари нафақат тарих фанининг ривожига, балки сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, қадимги гидротехника иншоотларини ўрганиш ва маданий меросни сақлаш ишларига ҳам катта ҳисса қўшди.

Академик Абдулаҳад Раҳимжонович Муҳаммаджоновнинг Қуйи Зарафшон воҳаси ирригация тарихи бўйича илмий қарашлари нафақат археологик тадқиқотлар, балки тарихий география, гидротехника ва аграр муносабатлар тарихи соҳалари учун ҳам муҳим назарий асос вазифасини бажарди. Олим ўз тадқиқотларида сув иншоотларини фақат муҳандислик объекти сифатида эмас, балки муайян давр ижтимоий-иқтисодий муносабатларини белгилаб берувчи омил сифатида баҳолайди. Шу нуқтаи назардан, у қадимги ва ўрта асрлардаги суғориш тармоқларининг шаклланиши, уларнинг давлат бошқаруви ва аҳоли жойлашуви билан боғлиқ жиҳатларини комплекс тарзда таҳлил қилди. Домланинг фикрича, Зарафшон дарёси ҳавзасида сувдан фойдаланиш тизими муайян сиёсий ҳокимиятнинг иқтисодий қудрати ва ташкилий салоҳиятини акс эттирган.

Олим Қуйи Зарафшон ҳудудидаги ирригация тармоқларини ўрганишда археологик маълумотларни ёзма манбалар билан солиштириш усулидан кенг фойдаланган. Айниқса, араб-форс географлари ва муаррихларининг асарларида учрайдиган арик, канал ва сув омборлари ҳақидаги маълумотларни археологик кузатувлар билан уйғунлаштириши унинг тадқиқотларига юқори даражадаги ишонч бағишлади. Бу жиҳатдан, А.Р. Муҳаммаджоновнинг ишлари ирригация тарихини манбашунослик ва археология кесишган нуқтада тадқиқ этган муҳим илмий мактаб сифатида баҳоланади. Олим айрим сув иншоотларининг қурилиш

техникаси, уларнинг географик жойлашуви ва сув тақсимои механизмининг таҳлил қилиш орқали Қуйи Зарафшон воҳасида сунъий суғориш тизими узок эволюцион тараққиёт маҳсули эканини исботлаб берган.

А.Р. Муҳаммаджонов томонидан олиб борилган тадқиқотларда ирригация тизимининг жамият ҳаётидаги демографик аҳамияти ҳам алоҳида ўрин тутди. Унинг қарашларига кўра, катта сув тармоқларининг барпо этилиши янги қишлоқ ва шаҳарларнинг вужудга келишига замин яратган. Қуйи Зарафшон ҳудудида аниқланган айрим археологик манзилгоҳларнинг айнан қадимги каналлар атрофида жойлашгани бу фикрни тасдиқлайди. Шу билан бирга, олим сув таъминоти издан чиққан даврларда айрим аҳоли масканларининг таназзулга юз тутганини ҳам илмий далиллар асосида кўрсатиб берган. Бу эса ирригация тизими нафақат иқтисодий, балки сиёсий барқарорлик ва маданий тараққиёт билан ҳам узвий боғлиқ бўлганини англатади.

Муҳаммаджоновнинг тадқиқотларида экологик омилларга ҳам эътибор қаратилганини кузатиш мумкин. Олим Зарафшон дарёси ўзанидаги табиий ўзгаришлар, сув миқдорининг пасайиши ёки ўзанларнинг силжиши каби ҳолатлар ирригация тизимларининг қайта қурилишига таъсир кўрсатганини таъкидлайди. Бу эса унинг қарашларида инсон ва табиат муносабатлари масаласи муҳим ўрин тутганини кўрсатади. Айниқса, Қуйи Зарафшон воҳасида сув ресурсларидан оқилona фойдаланиш масаласи тарихий тажриба сифатида баҳоланиб, ҳозирги сув ҳўжалиги муаммоларини англашда ҳам муайян аҳамият касб этади.

Шунингдек, олимнинг илмий меросида ирригация тизимларини ўрганиш орқали маҳаллий аҳолининг меҳнат анъаналари ва муҳандислик тафаккурини ёритишга интилиш ҳам яққол намоён бўлади. У қадимги каналлар қурилишида қўлланган усуллар, сувни тақсимлашдаги адолат тамойиллари ва жамоавий меҳнат анъаналарини таҳлил қилиш орқали воҳа аҳолисининг юқори даражадаги амалий билим ва тажрибага эга бўлганини кўрсатади. Натижада, А.Р. Муҳаммаджоновнинг Қуйи Зарафшон ирригация тарихи бўйича тадқиқотлари нафақат ўтмиш сув иншоотлари тарихи, балки Марказий Осиё цивилизациясининг иқтисодий ва маданий тараққиётини англашда муҳим илмий манба сифатида аҳамият касб этади.

Хулоса қилиб айтганда, академик А.Р. Муҳаммаджонов Қуйи Зарафшон воҳаси ирригация тарихини комплекс тарзда тадқиқ этган йирик олимлардан бири бўлиб, унинг илмий мероси Ўзбекистон ирригация тарихи, археологияси ва тарихий географияси соҳасида муҳим илмий аҳамиятга эга ҳисобланади.

Адабиётлар.

1. Муҳаммаджонов А.Р. Қуйи Зарафшон водийсининг суғорилиш тарихи. – Тошкент: Фан, 1972. – 5–184-б.
2. Муҳаммаджонов А.Р. Ўзбекистоннинг қадимги ирригация тизимлари. – Тошкент: 1980. – 12–156-б.
3. Буряков Ю.Ф. Қадимги суғориш иншоотлари ва шаҳар маданияти. – Тошкент: Фан, 1983. – 18–167-б.
4. Пардаев А. Жиззах воҳаси тарихий географияси. – Тошкент: Fan va texnologiya, 2009. – 31–120-б.

OV VA HARBIY QUROLLARNING MADANIY-RAMZIY AHAMIYATI VA IJTIMOIIY FUNKSIYALARI

Muxammadov Z.A. – GulDU

Insoniyat taraqqiyoti tarixida ov va harbiy qurollar alohida o‘rin tutadi. Dastlab ular insonning yashab qolishi, oziq-ovqat topishi va o‘zini himoya qilishi uchun zarur vosita sifatida vujudga kelgan bo‘lsa, vaqt o‘tishi bilan ularning funksional doirasi kengayib, ijtimoiy, madaniy va ramziy mazmun kasb eta boshladi. Ayniqsa, ibtidoiy jamiyatdan boshlab turli sivilizatsiyalarda qurollar nafaqat amaliy ahamiyatga ega bo‘lib, balki hokimiyat, kuch-qudrat, qahramonlik va ijtimoiy mavqening muhim belgisi sifatida namoyon bo‘ldi.

Tarixiy manbalar, mifologik qarashlar va epik an‘analarda qurollarning alohida o‘rni mavjud bo‘lib, ular ko‘pincha ilohiy kuch, ezgulik va yovuzlik o‘rtasidagi kurash ramzi sifatida talqin etilgan. Shu bilan birga, qurollar amaliy san‘atda bezak unsuri sifatida rivojlanib, har bir xalqning estetik didi, hunarmandchilik an‘analari va madaniy identitetini aks ettirgan. Xususan, Markaziy Osiyo hududida yaratilgan an‘anaviy qurollar nafaqat harbiy vosita, balki yuqori badiiy qiymatga ega madaniy meros namunasi sifatida ham qadrlanadi.

MUNDARIJA

M.T.Xodjiyev	KIRISH.....	3
1-shu'ba: INSONIYAT SIVILIZATSIYASI RIVOJIDA «BUYUK IPAK YO'LI»NING AHAMIYATI		
Serkan SARI	MODERN YÜKSEKÖĞRETİM SİSTEMİNDE KALİTE GÜVENCESİ: TÜRKİYE DENEYİMİ VE YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR.....	4
Ergashev I., Nabiyev M.J.	O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SIYOSATINI RIVOJLANTI- RISHIDA «O'ZBEKISTON TASHQI SIYOSATIDA MARKZIY OSIYO – BOSH USTUVOR YO'NALISH» G'OYASINING IJTIMOY-SIYOSIY TAHLILI.....	8
Ayupov O., Mo'minov Sh.I.	SHARQ VA G'ARB SIVILIZATSIYALARINI BOG'LAGAN BUYUK IPAK YO'LINING TARIXIY-MADANIY AHAMIYATI.....	10
Мавланов Ў. Кобзева О.П.	УСТРУШОНА – БУЮК ИПАК ЙЎЛИ ЧОПРАҲАСИДАГИ ЎЛКА.....	13
	КОНТАКТЫ НАРОДОВ УЗБЕКИСТАНА С КИТАЕМ В КОНТЕКСТЕ РАННЕЙ ИСТОРИИ ШЕЛКОВОГО ПУТИ.....	15
To'uchiboyev B.B.	MARKAZIY OSIYO XALQLARI ETNOGEOGRAFIYASI MUAMMOLARI (Interdistsiplinar yondashuv).....	18
Aliyev U.A., Abduraxmanova M.O.	XIX ASRNING OXIRIDA QOZOG'ISTONDAGI IJTIMOTIY- SIYOSIY AHVOL.....	19
Azizqulov A.A.	BUDDAVIYLIKNI JAHON DINIGA AYLANISHIDA MARKAZIY OSIYO XALQLARINING O'RNI.....	21
Мавланов Ў., Юсупова Х.М.	ШОШ-УСТРУШОНА АЛОҚАЛАРИ ВА КАРВОН ЙЎЛЛАРИ.....	23
Erbo'tayeva O'.S.	XOVOS-FARG'ONA MADANIY ALOQALARI: TARIXIY JARAYONLAR VA TARAQQIYOT YO'NALISHLARI.....	26
Ismoilov S.T. Мурзаева Н.Д.	BUYUK IPAK YO'LI TARIXIDA O'ZBEKISTONNING O'RNI.....	28
	РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ГОЛОДНОЙ СТЕПИ В ПУТЕВЫХ НАПРАВИТЕЛЬСКИХ ИСТОРИКО-ДИСКУРСИВНЫЙ АНАЛИЗ.....	31
Шокиров Т. С.	ИСТОРИЧЕСКИЕ КОРНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ НАРОДОВ УЗБЕКИСТАНА И ЕГИПТА В ДРЕВНОСТИ В КОНТЕКСТЕ СТАНОВЛЕНИЯ ВЕЛИКОГО ШЕЛКОВОГО ПУТИ.....	33
Abdushukurova I.K.	THE ROLE OF THE SILK ROAD AND CENTRAL ASIA IN THE DEVELOPMENT OF SCIENCE IN WESTERN COUNTRIES.....	35
Исрошлов М.Я.	СИРДАРЁНИНГ ЎТМИШДА ВА ҲОЗИРДА БУЮК ИПАК ЙЎЛИДАГИ ЎРНИ.....	37
Jo'rayev I.B.	ILK O'RTA ASRLARDA SO'G'D SAVDOGARLARINING XALQARO SAVDODAGI MAVQEI.....	38
Abdulxay G.U., Solijonova S.S.	AMIR TEMUR DAVRIDA SAVDO TIZIMI VA SAVDO YO'LLARINING RIVOJLANISHI.....	41
Matatov Sh.M., Abduraxmanova M.O.	CHOCH, O'TROR VA ISFIJOB VOHALARIDA QISHLOQ AHOLI MANZILGOHLARINING TARIXIY-GEOGRAFIK XUSUSIYATLARI.....	43
Odinayev Ch.T.	ILK O'RTA ASRLARDA USTRUSHONANING O'RNI VA AHAMIYATI.....	45
Madraximova G.	MARKAZIY OSIYO SIVILIZATSIYASIDA QO'QON XONLIGI ME'MORCHILIK MAKTABINING TUTGAN O'RNI.....	47
Abdulxay G.U., Yusupova L.U.	BUYUK IPAK YO'LINING QADIMGI VA O'RTA ASRLARDA XALQARO SAVDO TIZIMI SHAKLLANISHIDAGI ROLI.....	49
Каромов Ш.	АНТИК ВА ИЛК ЎРТА АСРЛАРДА НАСАФ-НАХШАБ ВИЛОЯТИНИНГ ЖАНУБИЙ СУҒДА КЕЧГАН ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ВА МАДАНИЙ ЖАРАЁНЛАРДАГИ ЎРНИ.....	51
Bo'riboyev Sh.A. Abduraimov D.S.	SAVDODA MILLIY O'LCHOV BIRLIKLARI VA UNING AHAMIYATI.....	54
	USTRUSHONA-SUG'D MADANIY INTEGRATSIYASI: O'ZARO TA'SIR YO'LLARI VA YO'NALISHLARI.....	56
Aliboyev D.D., Raxmonova S.D.	BUYUK IPAK YO'LI VA UNING TARIXIY AHAMIYATI.....	57
Чублуков П.Ю.	СРЕДНЯЯ АЗИЯ В СИСТЕМЕ ЭЛЛИНИСТИЧЕСКОЙ ЦИВИЛИЗАЦИИ: ТРАНСФОРМАЦИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ И КУЛЬТУРНОЙ ЖИЗНИ.....	59
Турсунова Н.С.	ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И КУЛЬТУРНЫЕ СВЯЗИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ И КИТАЯ В ЭПОХУ ВЕЛИКОГО ШЕЛКОВОГО ПУТИ.....	62
Zaylobiddinov Sh.B.	QADIMGI MARKAZIY OSIYO SIVILIZATSIYASIDA O'ZBEKISTON HUDUDINING IQTISODIY VA MADANIY AHAMIYATI.....	64
Nazarov O.R., Asomiddinova G.M.	O'ZBEKISTONNING BUYUK IPAK YO'LI SIVILIZATSIYASIDAGI TARIXIY O'RNI.....	66

<i>Lapasova M.S.</i>	QADIMGI USTRUSHONANING O'RTA OSIYO MADANIYATI TARIXIDAGI TUTGAN O'RNIGA DOIR.....	67
<i>Maxkamova R.A.</i>	IKKINCHI JAHON URUSHI YILLARIDA O'ZBEKISTON XOTIN-QIZLARINI IQTISODIY-IJTIMOIIY HAYOTGA JALB QILISH VOSITALARI.....	70
<i>Soliyev J.Dj.</i>	YANGI IQTISODIY SIYOSATNING FARG'ONA VILOYATIGA TA'SIRI.....	72
<i>Otajonov M.N., Xatamqulov N.N., Rahimov M.M.</i>	ERSHI - QADIMGI FARG'ONANING POYTAXTI: TARIXIY- GEOGRAFIK TAHLIL VA TALQINLAR.....	74
2-shu'ba: MARKAZIY OSIYO HUDUDIDA KECHGAN SIYOSIY VA IJTIMOIIY HAYOT YANGI TADQIQOTLARDA		
<i>Tash Kenan Ziya</i>	TÜRKİSTAN'DAKİ RUS İDARESİNİN MÜSLÜMAN NÜFUSU KONTROL POLİTİKALARI: HAC İBADETİ ÖRNEĞİ (1867-1904).....	77
<i>Сулейманов Р., Нормуродов Д.</i>	ОЁҚЧISOЙ ҲАВЗАСИДАГИ ТАРИХИЙ МЕРОСГА ЭЪТИБОРЛИ КИШИЛАРДАН ОЛИНГАН БУЙОМЛАР ХУСУСИДА.....	79
<i>Benjamin Sharkey</i>	CHRISTIAN CONVERSION AMONG TURKIC NOMADS.....	82
<i>Аюров А., Isakjanova Sh.M.</i>	ISROİL-FALASTIN MUNOSABATLARI VA MINTAQAVIY KUCHLAR BALANSINING SHAKLLANISHI.....	84
<i>Исамитдинов Ж.Б.</i>	ПРАЗДНИЧНАЯ КУЛЬТУРА НАРОДОВ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: ИСТОРИО- ГРАФИЯ, ИСТОЧНИКОВЕДЕНИЕ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К КЛАССИФИКАЦИИ ОБРЯДОВ (НА ПРИМЕРЕ ТАДЖИКСКОЙ ТРАДИЦИИ).....	86
<i>Adilov A.A.</i>	SOVET DAVLATI VA DIN: O'ZARO MUNOSABATLARNING DASTLABKI DAVRI TARIXIDAN.....	89
<i>Ғофуров Ж.И.</i>	УСТРУШОНАНИНГ ИЛК ЎРТА АСР ДИНИЙ ЭЪТИҚОДЛАРИ ХУСУСИДА: ЁЗМА ВА АРХЕОЛОГИК МАНБАЛАР АСОСИДА ТАҲЛИЛ...	92
<i>Mirzayeva N., Norbo'tayeva N. Каримова Н.И.</i>	O'ZBEKISTONDA SOVET DAVRI YER-SUV ISLOHOTLARI.....	94
<i>Sulaymanov A.N.</i>	ОБ ИСТОРИИ ТОРГОВЛИ БАКАЛЕЙНЫМИ ТОВАРАМИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ (КОНЕЦ XIX - НАЧАЛЕ XX ВВ.).....	96
<i>Qudratov D.T., Abdullayev A.A.</i>	O'ZBEKISTON ANTROPOLOGIARI TOMONIDAN MINTAQANING O'RTA ASRLAR DAVRI KO'CHMANCHI XALQLARINI ANTROPOLOGIK O'RGANILISHI TARIXI.....	98
<i>Almanov Q.O., Mavlanov A.O.</i>	MARKAZIY OSIYODA O'RTA ASR URBANIZATSIYA JARAYONLARINING TARIXIY TAHLILI.....	101
<i>Nazarov O. R.</i>	MIRZACHO'LNI O'ZLASHTIRISHDA ELEKTRLASHTIRISHNING O'RNI.....	103
<i>Eshqobilov F.P., Qudratov D.T.</i>	JAMOALASHTIRISHNING JABR-SITAMLARI.....	105
<i>Ne'matov R.A., Primqulov J.N.</i>	O'ZBEKISTON VA YEVROPA ITTIFOQI: SIYOSIY VA IQTISODIY HAMKORLIK EVOLYUTSIYASI.....	107
<i>Qudratov D.T., Xolboyeva M.O.</i>	STRATEGIK SHERIKLIK SHAROITIDA O'ZBEKISTON-ROSSIYA MUNOSABATLARINING RIVOJLANISHI VA ISTIQBOLLARI.....	109
<i>Suvonqulov X.T.</i>	O'ZBEKISTON VA HINDISTON MADANIY HAMKORLIGI.....	111
<i>Saparbayeva A.A.</i>	MARKAZIY OSIYODA JADID MA'RIFATPARVARLIGI VA AXLOQIY YANGILANISH MASALALARI.....	113
<i>Qudratov D.T., Qosimova E.G'.</i>	O'ZBEKISTONDA TOSH DAVRI SAVDO YO'LLARINING TARIXIGA OID SAHIFALAR.....	115
<i>Ne'matov R.A., Quvonova M.Q.</i>	O'ZBEKISTONNING SHHTDAGI FAOLIYATI: GEOSIYOSIY JARAYONLAR VA MINTAQAVIY BARQARORLIK OMILLARI.....	116
<i>Xamrayev G'.G'.</i>	O'ZBEKISTONDA ATMOSFERA HAVOSINI MUHOFAZA QILISH: EKOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI.....	119
<i>Galiyev S.V., Samadov J.A.</i>	XX ASR BOSHLARIDA BUXORO SHAHRI AHOLI MASKANLARI XUSUSIDA.....	120
<i>Jumayev J.B.</i>	XIVA XONLIGI VA ROSSIYA IMPERIYASI MUNOSABATLARIDA SIYOSIY BOSIM VA DIPLOMATIK MUVOZANAT HAQIDA AYRIM MULOHAZALAR.....	123
<i>Artikova D.O.</i>	XX ASR 50-80-YILLARIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDAGI O'ZGARISHLAR XUSUSIDA (MIRZACHO'L VA JIZZAX CHO'LI MISOLIDA).....	125
<i>Xoliqova R.A.</i>	BUXORO AMIRLIGIDA CHO'RILAR HAYOTI.....	128
	BUXORO AMIRLIGIDAGI TEMIR YO'L QURILISHIDA ROSSIYA IMPERIYASINING SIYOSIY MANFAATLARI VA IQTISODIY ZARURIYATI.	130

Nazarov O.R., Abdusattorov A.A.	SHAHRSABZNING XIV–XV ASRLARDAGI SIYOSIY-MA’MURIY MAVQEI: KESH VOHASIDAN TEMURIYLAR DAVLATINING MUHIM MARKAZIGACHA.....	133
Tojiboyev F.E.	SOVET AGRAR SIYOSATI SHAROITIDA O‘ZBEKISTONDA PAXTA YAKKANOKIMLIGINING RIVOJLANISHI VA UNING OQIBATLARI (1945–1955-yillar).....	135
Xaydarova M.Sh.	MIRZO ULUG‘BEKNING HARBIY FAOLIYATI VA MUVAFFAQIYATLI JANGLARINING TARIXIY TAHLILI.....	137
Xomidov D.I.	SOVET DAVLATINING KOLLEKTIVLASHTIRISH SIYOSATIGA QARSHI XALQ HARAKATLARI.....	138
Исроилов М.Я.	ЎЗБЕКИСТОН ВА МАРКАЗИЙ ОСИЁ ИНТЕГРАЦИЯСИ: ЯНГИЧА ЁНДАШУВЛАР ВА ИСТИҚБОЛ.....	140
Жайнаров О.Ҳ.	ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДАЮРИДИК ХИЗМАТ ТИЗИМИ ХОДИМЛАРИНИНГ МИЛЛИЙ ТАРКИБИ (АДВОКАТЛАР МИСОЛИДА).....	144
Саипова К.Д.	МИГРАЦИЯ ВОСТОЧНЫХ СЛАВЯН НА ТЕРРИТОРИЮ ТУРКЕСТАНА (1918-1924 ГГ.).....	146
Abduazimov D.B.	MARKAZIY OSIYO HUDUDI DAVLAT BOSHQARUVIDA KECHEGAN SIYOSIY VA IJTIMOIIY HAYOT YANGI TADQIQOTLARDA.....	149
Amirova I.	IKKINCHI JAHON URUSHIGA OID HUJJATLAR TAHLILI.....	150
3-shu’ba: MARKAZIY OSIYO HUDUDIDA KECHEGAN ETNOMADANIY JARAYONLAR MANBASHUNOSLIGI VA TARIXSHUNOSLIGI		
Вохидов Ш., Вохидова Т.	УНИКАЛЬНЫЙ СПИСОК СОЧИНЕНИЯ «ДАРВОЗНОМА»: СОДЕРЖАНИЕ И ЕЕ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ ИЗУЧЕНИЯ МАЛЫХ ВЛАДЕНИЙ (ДАРВОЗ) КОНЦА XVII НАЧАЛЕ XVIII ВЕКА.....	153
Турсунов Б.Р., Тойирмуродов Б.Д., Рустамзода Ф. Қудратов С.С. Toshboyev F.E.	МАРКАЗИЙ ОСИЁ ХАЛҚЛАРИНИНГ МУШТАРАК ТАРИХИ ВА КЕЛАЖАК ТАҚДИРИ.....	158
Сангирова Д.Х.	ЎРТА СИРДАРЁ ҲАВЗАСИДА КЕЧГАН МИГРАЦИОН ЖАРАЁНЛАР.....	162
Raxmatov X.B.	USTRUSHONA XALQLARI DINIY TASAVVURLARIDAGI SHOMONIYLIK E’TIQODI HAQIDA.....	164
Alimov A.	ТАРИХИЙ ЖАРАЁНЛАРНИ ЎРГАНИШДА ПЕРСОНОГРАФИК ВА ПРОСОПОГРАФИК ЁНДАШУВЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ.....	167
Bekimbetov K.M.	XIX-ASR OXIRI XX-ASR BOSHLARIDA BUXORO AMIRLIGINING ETNIK VA TOPONOMIK IDENTIFIKATSIYASI (sharqiy Buxoro va Surxon vohasi misolida).....	170
Almanov Q.O.	TEMURIYLAR DAVRI MA’NAVIIY MEROSIDA MUOMALA MADANIYATI: HUSAYN VOIZ KOSHIFIY QARASHLARI DOIRASIDA TIZIMLI YONDASHUV.....	172
Зоҳидов А., Кенжаев Ш. Мавлянов У.Н. Turayeva G.G.	OROL DENGIZINIG BALIQ XO’JALIGIDAGI AHAMIYATI VA EKOLOGIK HOLATI (1920-1950-YILLARDA).....	174
Матяқубов Х.Ҳ. Rayimjonov I.X.	JIZZAX VOHASI ETNOGRAFIK LAKUNALAR.....	176
Абдуматов А.	О’ЗИГА ХОСЛИКЛАРИ. ETNOGRAFIK LAKUNALAR.....	180
Muxammadov Z.A.	АКАДЕМИК М.М.ХАЙРУЛЛАЕВ МАРКАЗИЙ ОСИЁ 2-УЙҒОНИШ ДАВРИ ВА ШАРҚ МУТАФАККИРИ МУАММОСИ ТАЛҚИНИДА.....	183
Yaxshilikova O.O’.	БУЮК СИЙМОЛАР БЕШИГИ.....	185
Ernazarov A.X.	TOSHKENT SHAHRI TOPONIMIKASIGA DOIR AYRIM MULOHAZALAR (XX ASRNING 20-30-YILLARI).....	188
Abdullayeva S.	ХОРАЗМ ТИЛИ ВА ЁЗУВИНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ.....	190
	ILK O’RTA ASRLARDA USTRUSHONA MUDOFAA ARHITEKTURASI, QURILISH TEXNOLOGIYALARINING O’ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	191
	ҚУЙИ ЗАРАФШОН ВОҲАСИ ИРРИГАЦИЯ ТАРИХИ ТАДҚИҚОТЛАРИДА А. Р. МУҲАММАДЖОНОВ ҚАРАШЛАРИ.....	193
	OV VA HARBIY QUROLLARNING MADANIY-RAMZIIY AHAMIYATI VA IJTIMOIY FUNKSIYALARI.....	195
	ABULFOZL BAYHAQIYNING «TARIXI MAS’UDIIY» ASARIDA YER EGALIGI VA IRRIGATSIYA MASALALARINING TALQINI.....	200
	G’UZOR BEKLIGI AHOLISINING JOYLASHUVI VA UNING ETNIK TARKIBIGA DOIR MULOHAZALAR.....	203
	XIX ASR BUXORO TAFAKKURI VA VOZEH FALSAFASI: ETNOMADANIY JARAYONLAR NUQTAI NAZARIDAN.....	